

NA ZAČIATKU BOLO SVETLO

Komentár k stanovisku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (MPSVaR SR) vo vzťahu k uplatňovaniu francúzskej národnej normy NF C 17-102 o aktívnych bleskozvodoch na Slovensku.

Cieľom tohto článku nie je polemizovať o tom, kto má či nemá pravdu v otázke bezpečnosti používania aktívnych bleskozvodov, pretože to už odborníci jasne preukázali v previerke národnej STN 34 1398: 2014 a potvrdili jej zrušením bez náhrady na základe odborne preukázaných dôvodov jej bezpečnostných rizík. Chceme skôr poukázať na mieru spoločenskej deformácie vnímania obsahu stanovísk orgánov štátnej správy k projektovaniu aktívnych bleskozvodov po zrušení uvedenej národnej normy.

Úvod

1. marca 2017 bola po 1,5 roka trvajúcej previerke zrušená kontroverzná STN 34 1398: 2014 Ochrana pred bleskom. Aktívne bleskozvody. Normu zrušil na základe výsledku previerky jej obsahu slovenský národný normalizačný orgán. Od jej zrušenia sa toho udialo mnoho vrátane rôznych snáh o deformovanie a skresľovanie bezpečnostných rizík aktívnych bleskozvodov s cieľom naďalej ich na Slovensku projektovať podľa rovnako nebezpečnej francúzskej národnej normy NF C 17-102, čo vyvoláva medzi odbornou elektro-technickou verejnosťou vážne obavy o stratu zdravého technického uvažovania na Slovensku.

Na začiatku bolo svetlo

Spomínané svetlo mala viesť do problematiky odpoveď Národného inšpektorátu práce (NIP) na žiadosť zástupcu verejnosti o záväzné stanovisko k používaniu zachytávačov E.S.E. zo dňa 12. 6. 2017. Obsah odpovede NIP však zarazil nielen väčšinu členov pracovnej skupiny, ktorí odborne preukázali bezpečnostné riziká aktívnych bleskozvodov, na základe čoho bola národná norma zrušená, ale prekvapený zostal aj samotný riadiaci a kontrolný orgán NIP, ktorým je MPSVaR SR. V odpovedi NIP sa totiž okrem iných počudovania hodných záverov uvádza aj to, že na území Slovenska možno po zrušení národnej STN 34 1398: 2014 používať na navrhovanie aktívnych bleskozvodov rovnako nebezpečnú francúzsku národnú normu NF C 17-102: 2011. Treba asi len veriť, že takéto bezpečnostné faux pas orgánu, ktorý má predovšetkým dohliadať na bezpečnosť, vyplýva len z nedostatočnej znalosti problematiky aktívnych bleskozvodov (čo je zarážajúce z hľadiska postavenia orgánu), lebo inak by to mohlo byť považované za navádzanie na porušovanie princípov bezpečnosti vo vzťahu k oprávnenému záujmu. NIP predsa musel vedieť, že STN 34 1398: 2014 bola v podstate prevzatá z francúzskej národnej NF C 17-102: 2011 so všetkými bezpečnostnými rizikami, ktoré boli odborne preukázané v previerke na základe stanoviska členov pracovnej skupiny PS 709 zriadenej ÚNMS SR. Aj slovenský národný normalizačný orgán potvrdzuje na svojom webovom sídle http://www.unms.sk/?dolezite_upozornenia, že pre

výsledok previerky STN 34 1398: 2014 bude rozhodujúce stanovisko pracovnej skupiny.

V reakcii na takéto nepochopiteľné stanovisko nižšie postaveného orgánu NIP vydal následne riadiaci a kontrolný orgán NIP, t. j. MPSVaR SR, vlastné stanovisko, s ktorým sa NIP stotožnil a uverejnil ho na svojom webovom sídle <https://www.ip.gov.sk/ochrana-objektov-pred-ucinkami-atmosferickej-elektriny/> ako nové stanovisko NIP. Toto stanovisko jednoznačne uvádza, ako sa má postupovať v prípade existujúcich aktívnych bleskozvodov, a to, že po 1. 3. 2017, teda po zrušení STN 34 1398: 2014, sa ochrana budov pred účinkami atmosférickej elektriny musí preukazovať splnením požiadaviek uvedených v súbore STN EN 62305-1 až 4. V stanovisku už nie je ani zmienka o tom, že sa ochrana budov pred účinkami atmosférickej elektriny môže po 1. 3. 2017 preukazovať splnením požiadaviek francúzskej národnej NF C 17-102: 2011.

Niektorí „odborníci“ sú však aj naďalej presvedčení, že je to možné, a šíria po internete hoaxové správy (anglické slovo hoax označuje podvod, žart – v tomto prípade skôr podvod), ktoré presvedčajú ostatných, že projektovanie aktívnych bleskozvodov podľa francúzskej národnej NF C 17-102: 2011 je naďalej bezproblémové a dokonca akceptované zo strany oprávnených právnických osôb (OPO). Zavádzajú verejnosť (ale asi len neodbornú) tvrdeniami, že dokonca podľa vyjadrenia Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (ÚNMS SR) sa na Slovensku ako v členskom štáte EÚ môže na projektovanie aktívnych bleskozvodov používať národná francúzska norma NF C 17-102: 2011. Na internete dokonca zverejnili na voľné stiahnutie „úradný preklad“ francúzskej normy NF C 17-102: 2011 do slovenského jazyka, ale akosi pozabudli na platné autorské práva francúzskeho národného normalizačného orgánu a na to, že jediný relevantný úradný preklad akejkoľvek národnej technickej normy môže vydať len slovenský národný normalizačný orgán, t. j. ÚNMS SR na základe súhlasu príslušného národného normalizačného orgánu inej krajiny. Samozrejme, že za neoprávnené rozširovanie technických noriem, na ktoré sa vzťahujú príslušné autorské práva, existujú príslušné zákonné sankcie. Vo svojich internetových tvrdeniach tieto „odborníci“ pletú piate cez deviate bez akejkoľvek znalosti kontextu právneho rámca, v ktorom sa potácajú, resp. úplne strácajú. Píšu o zákaze používania aktívnych bleskozvodov napriek skutočnosti, že tie, ktoré boli inštalované, resp. naprojektované ešte pred 1. 3. 2017, sa môžu používať naďalej. Zámerne sa vo svojich tvrdeniach vyhýbajú skutočnosti uvedenej v stanovisku NIP (upravenom podľa stanoviska MPSVaR SR), že ochrana budov pred účinkami atmosférickej elektriny sa po 1. 3. 2017 musí preukazovať splnením požiadaviek uvedených v súbore STN EN 62305-1 až 4. Dôvodom ich presvedčenia a zavádzania je ich

nedostatočná znalosť čítania s porozumením, ale aj tých, ktorí veria takýmto účelovým hoaxom, čo je vážny problém mnohých ľudí aj v bežnom živote.

Pravda je totiž taká, že pri čítaní stanoviska NIP s porozumením je skutočne možné v súlade s § 38 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov splniť povinnosť prevádzkovateľa vo vzťahu k bezpečnosti ochrany pred bleskom aj iným preukázateľne primeraným spôsobom, než postupovať podľa slovenskej technickej normy. V tom prípade však použitý iný spôsob nesmie preukázateľne zvyšovať úroveň rizík technického zariadenia nad úroveň rizík definovaných v slovenskej technickej norme.

Pôvodná národná STN 34 1398: 2014 bola v previerke odborníkmi oficiálnej pracovnej skupiny PS 709 zriadenej ÚNMS SR vyhodnotená ako neopraviteľná, neschopná revízie z dôvodu oficiálne a odborné preukázaných bezpečnostných rizík jej používania, okrem iného aj vzhľadom na spochybnenú veľkosť ochranného priestoru a vedecy nepodložený a neoveriteľný princíp činnosti aktívnych zachytávačov (pozri napr. https://www.atpjournale.sk/buxus/docs/casopisy_cele/ATP%20Journal%206%202016.pdf#page=39). Na základe oficiálnych záverov a stanoviska členov pracovnej skupiny PS 709 slovenský národný normalizačný orgán následne normu STN 34 1398: 2014 zrušil bez náhrady.

Záver

Z uvedených dôvodov nemožno uplatňovať národnú francúzsku normu NF C 17-102: 2011 ako iný preukázateľne primeraný spôsob splnenia povinnosti podľa ustanovenia § 38 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z., pretože predstavuje rovnaké bezpečnostné riziká ako zrušená STN 34 1398: 2014 a tým preukázateľne zvyšuje úroveň rizík technického zariadenia (ochrany pred bleskom) nad úroveň rizík definovaných v slovenskej technickej norme, t. j. v súbore STN EN 62305.

Vzhľadom na verejne známe, prístupné a odborné preukázané bezpečnostné riziká aktívnych bleskozvodov je projektovanie ochrany pred bleskom podľa národnej francúzskej normy NF C 17-102: 2011 a akceptovanie takejto projektovej technickej dokumentácie akoukoľvek OPO po termíne 1. 3. 2017 porušovaním príslušných ustanovení zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rovnako závažná môže byť v tomto prípade aj trestnoprávna rovina takéhoto konania, ktoré je vedomé a môže viesť až k ohrozeniu zdravia a života skupiny osôb, čo už je však iná odborná téma.

Kto má záujem o informácie o priebehu previerky STN 34 1398: 2014, jej výsledkoch a konečnom stanovisku členov pracovnej skupiny PS 709, sú k dispozícii verejne na stránke https://www.appo.sk/engine/assets/uploads/2017/04/Proces-previerky-STN-34_1398_2014.pdf.

Ing. František Gilian je členom Rady pre technickú normalizáciu (RTN) pri Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚMNS SR) ako zástupca Zväzu elektrotechnického priemyslu Slovenskej republiky (ZEP SR) a predsedom výboru RTN pre technickú normalizáciu v elektrotechnickej oblasti. Ako predstaviteľ Asociácie pasívnej požiarnej ochrany SR bol jedným z iniciátorov previerky STN 34 1398: 2014 Ochrana pred bleskom. Aktívne bleskozvodov a členom pracovnej skupiny PS 709 zriadenej ÚNMS SR v roku 2015 na vykonanie previerky uvedenej normy.

AMPER
2019

Hala P
stánok 4.08

Ing. František Gilian

Nová generácia: OBO isCon®

Izolovaný systém ochrany pred bleskom

Plochá strecha/
2 poschodia

$s_e \leq 45 \text{ cm}$ 150 kA Ø 20 mm

Priemyselné
stavby

$s_e \leq 75 \text{ cm}$ 150 kA Ø 20 mm

Chemický
priemysel

$s_e \leq 75 \text{ cm}$ 150 kA Ø 23 mm

Výškové
budovy

$s_e \leq 90 \text{ cm}$ 200 kA Ø 23 mm

www.obo.sk

Building Connections